

L'ART DEL PAGÉS

Secció d' agricultura pràctica

¿Quin es lo mellor cultiu dels ceps y dels taronjers; *medis de combatre las maluras que parteixen dits vegetals: y en lo cas que precisi la seva substitució, quinas plantacions convindrian mes en aqueix terme municipal, atenent á la naturalesa y condicions de sos terrenos?*

(Continuació)

IV.

¿Quinas plantacions convindrian mes en aquest terme municipal, atenent la naturalesa y condicions de sos terrenos?

Partint del principi de la substitució dels ceps per altres ceps, no hi ha pas cap mena de dubte que las vinyas d'avuy deuen continuar sent vinyas demà, ja que la naturalesa y condicions dels terrenos, en sa majoria granítichs ó saulonenchs (terrers), com se'ls anomena aquí, son apropiats pera fer bon vi, sense que las demes condicions de clima y sub-sol se fassin difícils pera sa adaptació als ceps americans en las terras d'Arenys.

Lo primer que hem de veure, es si hi ha alguna varietat de cep americà, entre las innombrables que 's preconisan,

que pugna ser acceptable al nostre objecte. De las escasas probas fetas en aquesta Comarca y que jo conech, pot deduirse que las castas de ceps americans en ella cultivadas ab mes bon éxit per ara, son: la *rupestris*, pera 'ls terrenos sechs, montanyosos y lleugers; la *riparia*, pera 'ls fondos, frescals y d' aluvió ó provinents de las avingudas de rieras, en particular los prims, en los que s' hi desarrolla ab molta mes potencia y lo *jacquez*, y *taylor* pera las fondaladas, de terra argilenca (grossa ó compacte).

D' ellas, las duas primeras castas, utilisables com porta empelts ó peus de las varietats del pays, la tercera, com productora-directa y la última també com á porta empelt per lo molt que arrela.

Aquestas plantas requereixen, com totas las importadas, mes cuydados especials que las nostras; essent mes resistent a la filoxera, al menos per lo que se sab d' una dotzena d' anys ensá; ab lo qual podrém esperansar cullita mes ó menos abundant é igual ó semblant á la que teniam, si las empeltém de sumoll ó xarel-lo, y en quant á la del jacquez negre es molt regular en quantitat y bona de qualitat, com pogué veure's ab las mostras de rahims y vi que presentá á la Exposició Universal de Barcelona la «Estació Ampelográfica Catalana» de Tarrasa; de qual cep, se diu ayma tant nostres terrenos granítichs, que es en quins mellor proba per serli los mes apropiats.

Avuy per avuy, aquesta es la solució mes práctica y menos complicada que pot donarse á la substitució de nostras vinyas europeas per ceps americans. No obstant y tenint en compte que duas opinions se disputan la supremacia: la dels productors directes y la dels porta-empelts; mentres no se resolgui lo problema iniciat, estém y creurém en lo manifestat mes enrera. Quan la práctica sancioni bé los resultats, deposarém nostras asseveracions, després d' estudiada, además la qüestió eeconómica; ja que devém tenir present le gasto del empelt y no olvidar las fallas resultants d' una operació, no difícil, però si mes ó menos complicada pera 'ls que no están acostumats á practicarla; la qual s' evita mitjantsant la plantada de productors directes: mes com aquestos son pochi encara 'ls calificats de bons, nos refermém en lo dit, reiterantnos en nostras observacions.

La circunstancia de ser lo *Jacquez* una planta de produc-

ció directa, de la qual ningú pot dubtar de sa adaptació y ufana en nostre pays, donchs es la que mes se sembla al cep europeu, fa que 'ns decidim á aconsellarla, fent present á la vegada, que també es un gran peu ó porta-empelt pera nostras varietats mes usuals y conegudas com á bonas y fins apropósit pera ser cultivada ahont hi tenim nostra casta de xarel·lo, igualment en los rostos com en las fondaladas. Fa lo rahim d' un bon negre en Espanya, mentres que á Fransa reuneix qualitats d' un ordre inferior y poch apreciables; lo qual nos ensenya que avans d' acceptar com á bona una planta importada, es precis estar segurs del éxit, donchs mentres en uns paysos hi proba, en altres no hi va tan bé ó s' hi produheix malament. Lo Jacquez es molt castigat del *mildiu*. L' Alicant-Bouschet sobre peu americá es de gran producció. (3)

Pera obtenir bona cosa de sarments á fi de replantar, bé y barato, un dels medis que ha donat mes bons resultats práctichs es lo de empeltar ceps joves y vigorosos del pays ab los americans. D' aquesta manera tindrem gran sarmentar pera la substitució rápida y económica de nostras vinyas, ab la circumstancia de que las vergas resultants sortiran mes potents que las posadas en viver directament del punt de procedencia, estalviantnos temps y guanyant diners de compra; sense olvidarnos tampoch de que aixís podriam repoblar, per lo medi segur dels colgats, las vinyas en las quals ja s' hi nota alguna taca filoxérica, sense esperar la seva mort ó desaparició total dels céps. De tots modos, lo que hauria de ferse es reemplaçar las tacas filoxéricas (focos) ab planta americana y aixís paulatinament podriam fer mes soportable la calamitat que 'ns ve al damunt á corre cuyta, mentres volguém cullir vi. En lo possible nos decidiriam per los productors directes, en rahó á que haventhi generalment un 10 per 100 de fallas en los 10 primers anys de plantada una vinya, podria succehir que aquesta se convertís altre volta en europea ab los colgats que tindriam de ferhi y alashoras hauriam perdut lo temps y los diners, si plantessim ceps americans empeltats d' europeus.

En lo cas de substitució de la vinya per un altre planta, moltas son las que anirian bé en los terrenos secans de la

(3) Las vinyas del meu germá Joseph, á Sant Pol de Mar, ne son un bon exemple.

Comarca d' Arenys, però, exceptuant lo garrofer, (que fins al cap d' una dotzena d' anys de plantat no se pot dir que n' obtinguém producció;) los demés arbres, com: figueras, cirerers, abercoquers, pruners, nogueras, nesplers, servers y altres, aixís com los avellaners y castanyers en alguns llocs d' aquesta Comarca en que hi van bé; sense ser de resultats immediats, una munió de concausas, de tothom conegudas, han vingut á ferlos inútils pera substituhir ab ventatja als ceps, ni molt menos. (4)

(Continuará.)

FRANCISCO X. TOBELLA.

Máquinas aratorias

En lo nou catálech d'aradas—Vernette per vinyas y demés cultius, que acabém de rebre de la casa Miret, represetant d' aquella de Beziers, hi trovém algunas novetats dignas de ser consignadas.

La colecció de máquinas aratorias que exposá en los ultims Concursos de Badalona y Zaragoza s' ha aumentat en las següents:

Nova arada fixa creada especialment pera bógit Vernette, qual bógit á tracció animal publicárem en lo n.º 417 corresponent al mes de Mars d' aquest any.

Com alashoras no poguerem publicar la que s' estrená á Badalona y ha funcionat últimament á Zaragoza, emportants també lo primer premi, la que posém á continuació:

(4) En algun punt d' aqueixa provincia de Barcelona, (comarca del Vallés), s' hi poden veure bons exemplars de presseguers empeltats sobre admetller, en substitució de la vinya filoxerada. En la de Tarragona hi ha també admetllers de producció directa pera anar reemplaçant los ceps, en cas d' invasió filoxérica. A Tortosa 's preparan d' aqueix modo En las vessants dels Pirineus francesos y en alguns punts del Mitxdia de Fransa, hem vist substituhida ab éxit la vinya pera admetllers. A la Garriga hi ha qui ha fet la substitució ab avellaners.

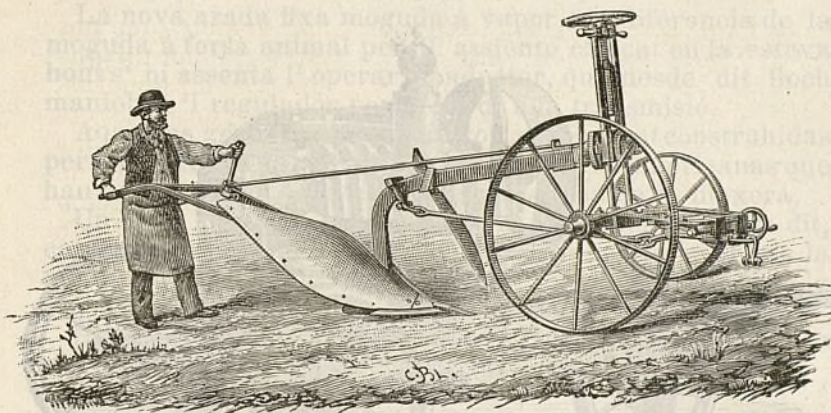

Fig. 263.—Nova arada fixa creada especialment pera bógit—Vernette.

D' aquest instrument no 'n parlarem perquè ho ferem detalladament en lo citat número de nostre setmanari.

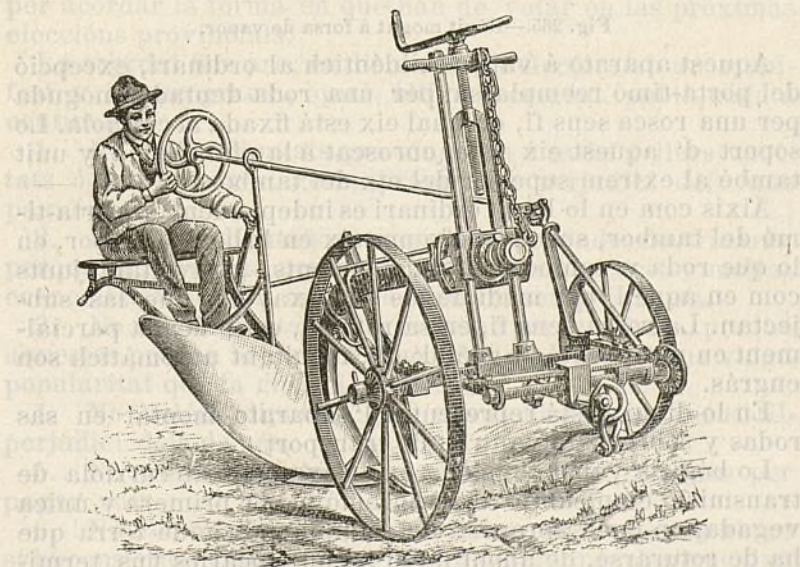

Fig. 264.—Nova arada fixa creada també especialment pera roturacions fondas y econòmicas, mogudas per una locomóvil ordinaria unida al següent bógit:

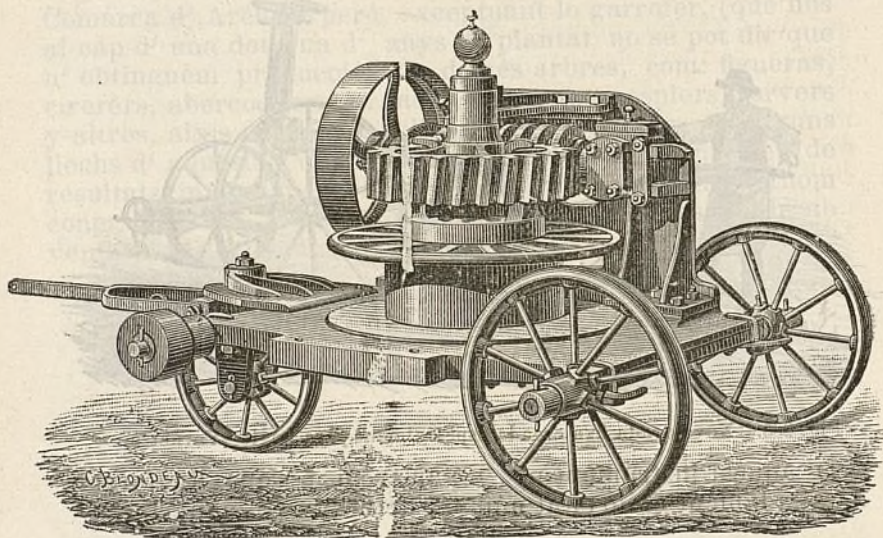

Fig. 265.—Bógit mogut á forsa de vapor.

Aquest aparato á vapor es idéntich al ordinari, excepció del porta-timó reemplaçat per una roda dentada moguda per una rosca sens fi, en qual eix está fixada la curriola. Lo suport d' aquest eix está enroscat á la plataforma y unit també al extrem superior del eix del tambor.

Aïxis com en lo bógit ordinari es independent lo porta-timó del tambor, succeheix lo mateix en lo bógit á vapor, en lo que roda y tambor son independents, giravoltant junts com en aquell per medi de las duas xavetas que las subjectan. La rosca sens fi, en sa rotació, está ficada parcialment en un receptacle plé d' oli, resultant automàtich son engrás.

En lo dibuix está representat l' aparato montat en sas rodassas y sobre son avantren de transport.

Lo bógit á vapor funciona exclusivament ab curriola de transmissió empleantlo ab sa locomóvil per primera y única vegada, en lloch apropósit del camp ó pessa de terra que ha de roturarse, de ahont no hi há que tocarlos fins terminat totalment lo desfondo del mateix.

Ab un cable de 400 metres pot ferse un quadro de 16 hectáreas, sense necessitat de cambiar de lloch l' aparato.

La nova arada fixa moguda á vapor, se diferencia de la moguda á forsa animal per l' assiento colocat en la esteva hont s' hi assenta l' operari conductor, qui desde dit lloch maniobra 'l regulador per medi d' una transmissió.

Aquestas grans máquinas aratorias han sigut construhidas pera 'ls travalls de replantació de las vinyas americanas que han de sustituhir á las europeas per causa de la filoxera.

Un'altra cosa que 'ns ha cridat la atencióen lo sobre dit, catálech, es la aplicació que lo Sr. Vernet ha fet de la tracció movable á casi tots sos instruments petits, sobre la vinya.

Hi figuran també per primera vegada las aradas de dos y tres solchs y altres de travalls especials de vinya.

Secció de noticias agrícolas.

Consells molt bons pero que no 'ls seguirán.—Varios electors de tots los districtes de Valladolid s' han reunit per acordar la forma en que han de votar en las próximas elecciones provinciales.

Lo acordat fins are, es dirigirse als electors ab un manifest y un programa, qual últim document publiquem á continuació:

1. No volém diputats que vinguian á satisfer llurs vanitats ó á realisar negocis propis, ab perjudici dels que paguém.
2. No volém diputats que representin bandos doctrinaris, perquè la provincia necessita bona administració y moltas economías y aquells no tenen aixó en son programa.
3. No volém diputats que vinguian per las dietas, perquè aquestos prenen lo cárrech com ofici lucratiu y al que vulga popularitat que la guanyi de lo seu.
4. No volém diputats que envalentonen als seus ab perjudici dels demás.
5. No volém diputats que dongan nombraments per pagar vots.
6. No volém diputats que autorisan pressupostos ahont s' hi consignen quantitats que sobrin per guardarlas en caixa y després deixárselas robar.
7. No volém diputats que fassian la vista llarga en los pressupostos de construcció de carreteras, ahont lo que costa y val cent, se tassa en mil, etc., etc.

8. No volém diputats *que ignorin* que en los cárrechs de pedra quant se 'n rematan mil metres no s' en reuneixen mes que cent, etc., etc., y 's paga religiosament los mil, etc., etc.

9. No volém diputats que sostinguian empleats en la *Granja* sense haverhi *granja*, perque es oferir á la provincia un plat de gall-dindi sense gall-dindi.

10. No volém diputats que protegescan á uns pobles y descuiden á uns altres com succeheix á San Ciprián de Mazote, quals habitants viuen en un barranch y ans de poch qui vulgui sortir del poble tindrà que apéndrer de volar. ¿Quánt se fa la carretera?

11. No volém diputats d' aquets metjes que no curan los malalts de llurs pobres, y venen á curar lo mal crónich de la provincia, ni abogats ab lleys corcadas, ni notaris sense notarias, ni apotecaris sens botiga.

Electors: Aquest es nostre programa: forméu part del partit que paga; habém de combatre al partit que cobra. Ja sabéu lo que volém y lo que no volém.

Are obreu.

Mata-oidium Alesán.—Aquest producte fou ensajat per milésima vegada en uns terrenos de Valencia posanthi entre 400 ceps $\frac{1}{2}$ sach de *mata-oidium* (25 kilos). Aixó s' feu en 16 de Maig prop-passat y 's repetí la operació en 7 de Juny. Dits ceps no foren ni sulfatats, ni ensofrats ni se 'ls hi aplicá cap altra substancia que 'l *mata-oidium*.

Los resultats obtinguts son verament satisfactoris. L' oidium y l' mildiu que tots los anys atacaban á aquells ceps, haventhi necessitat d' ensofrar y sulfatar varias vegadas, no s' han deixat veura en lo present, destruhint per altre part en gran número las altissas, piral y altres insectes, pera qual destrucció s' empleaban procediments especials alguns d' ells caríssims.

Devant tals resultats, donchs creyém que 'l Mata-oidium Alesán es un producte de gran valor ab qual ús s' evita la aparició del oidium y 'l mildiu, lo qual representa una notable economia, unint á aquesta qualitat de parassitocida la d' insectocida, per qual motiu pot emplearse també per destruhir los insectes de la vinya, taronjer, olivera, pareras, etc.

ESTAMPA DE VÍCTOR BERDÓS Y FELIU, CARRER DE LAS MOLAS, NÚM. 31